

Samenvatting Ontwerp Omgevingsvisie

Duurzaam, actief, met kansen voor iedereen

De Omgevingsvisie Hilversum 2040 beschrijft een toekomstbeeld voor de gemeente Hilversum. Hoe blijft Hilversum een fijne plek om te wonen, te werken en te verblijven? De gemeenteraad neemt voor de zomer van 2023 een definitief besluit over de Omgevingsvisie.

Stap voor stap naar een Omgevingsvisie

We willen dat zoveel mogelijk inwoners, ondernemers en organisaties zich in het toekomstbeeld herkennen. Dat is nodig, omdat we met elkaar in Hilversum voor grote uitdagingen staan. Alleen ga je sneller, samen komt je verder. We zetten daarom één stap tegelijk en nemen de tijd. Zo kan iedereen goed de weg naar de Omgevingsvisie volgen.

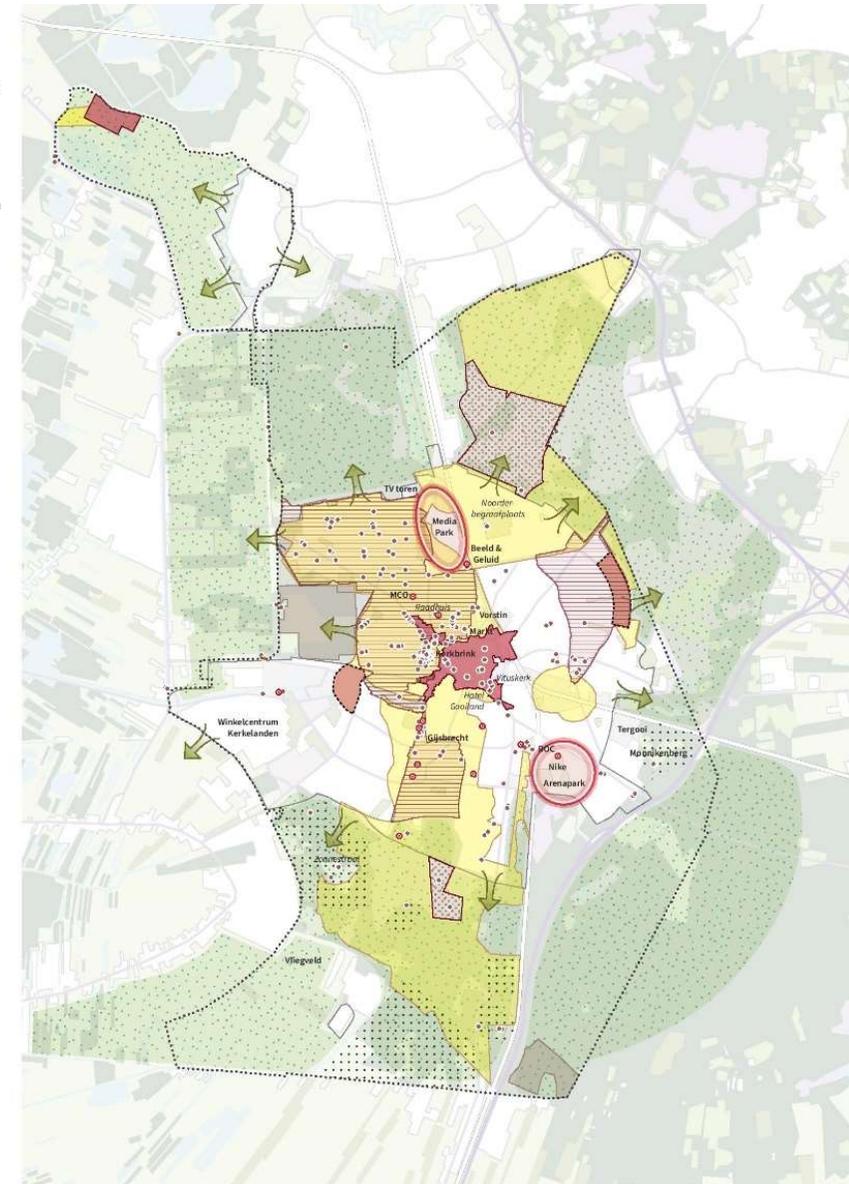
Het toekomstbeeld van de samenleving

Iedereen heeft tot de zomer van 2022 kunnen vertellen hoe hij of zij naar Hilversum kijkt, wat er goed gaat en wat er in de toekomst beter kan. Wat genoemd is als 'typisch Hilversum' staat op de kaart hiernaast. Alle inbreng is onafhankelijk opgeschreven. De rapporten zijn voor de zomer van 2022 aan de gemeenteraad aangeboden. De samenvatting daarvan heet de 'Denkriching', met als titel: 'het beste van twee werelden'. Hilversummers willen de kwaliteiten (het groen, de architectuur) en het 'dorpse' karakter graag combineren met goede 'stedelijke' voorzieningen. Daartussen moet balans zijn. Dat betekent dat Hilversum ontwikkelt binnen de stad en niet erbuiten. Er mogen meer woningen en ruimte voor werk komen, maar alleen als dat goed past bij de bestaande kwaliteiten van wijken en werklocaties. Dat betekent slim met de ruimte omgaan en in gesprek blijven met inwoners en ondernemers die er hun thuis hebben.

Typisch Hilversum

globale weergave uit de inbreng van inwoners, ondernemers en organisaties

- Groen & archeologie**
 - ongeven door landschap
 - sterke relatie stad / natuur
 - archeologische beschermde rijksmonumenten
 - terrein van hoge archeologische waarde
 - terrein van archeologische betekenis
 - hoge archeologische verwachting
 - landgoederen
- Karakteristieke architectuur**
 - rijksmonumenten
 - provinciaal monument
 - architectuur van Duick
- Resultaat**
 - voorgenoemde kenmerkende plekken
- Dorps karakter**
 - beschermde stadsgezichten
 - bijzondere stedenbouwkundige structuren
 - rode loop / kernstad
- Stedelijke voorzieningen**
 - Media Park en Arenapark
 - centrum voor Hilversum en de regio
 - voorzieningen

FIGUUR 1 TYPISCH HILVERSUM OP DE KAART

Een eerste versie van de Omgevingsvisie

Voor het maken van de eerste versie van de Omgevingsvisie is ook andere informatie belangrijk: feiten en cijfers, de trends en ontwikkelingen in de economie, de leefomgeving en de samenleving, de politieke afspraken in het coalitieakkoord die na de verkiezingen zijn gemaakt en het reeds bestaande beleid van de gemeente Hilversum.

Voor de eerste versie van de Omgevingsvisie heeft het college alle informatie bij elkaar gelegd. Het is leerzaam om terug te kijken naar hoe Hilversum is ontstaan en gegroeid. Kenmerkend voor Hilversum is de nijverheid: Hilversum is een stad van 'makers'. Dat zien we terug in het vroegere schapendorp, de latere textielindustrie en in 2022 als Mediastad van Nederland. Stadsbouwmeester Dudok heeft in de twintigste eeuw veel invloed gehad op de huidige vorm van Hilversum, als 'Tuinstad': een gezonde, luchtige, mooie en afwisselende leefomgeving waar het voor iedereen goed wonen en werken is, op een schaal waarbij het sociale leven wordt gestimuleerd. Dit was een antwoord op de economische en sociale vraagstukken van die tijd.

In de eenentwintigste eeuw staat Hilversum opnieuw voor uitdagingen. De bevolking groeit en verandert: er komen meer ouderen en het aantal mensen dat werkt wordt minder. We voelen de druk op de woningmarkt, we merken de gevolgen van klimaatverandering en verschillen tussen bevolkingsgroepen met veel en weinig hulpbronnen. Ook onze omgeving verandert: de grote steden om Hilversum heen groeien in rap tempo door. Hilversum als een sterke centrumgemeente voor de regio Gooi en Vechtstreek met veel voorzieningen is niet vanzelfsprekend. Hilversum wil zich binnen en buiten de stad blijven vernieuwen en ontwikkelen, om ook in de toekomst sterk en 'Hilversums' te blijven.

Onderzoek naar de gevolgen

Het college heeft een eerste opzet van de Omgevingsvisie geschreven: waar komt Hilversum vandaan en hoe kijken we in 2022 naar Hilversum (hoofdstuk 2), welke ontwikkelingen en opgaven zien we (hoofdstuk 3), wat willen we in 2040 bereikt hebben en welke ideeën horen daar bij (hoofdstuk 4)?

Vervolgens is aan onderzoeksbureau Arcadis gevraagd een onderzoek te doen naar al die ideeën. Dat onderzoek heet een 'Milieu Effect Rapportage'. Het onderzoek maakt concreet wat de gevolgen van de ideeën uit de Omgevingsvisie zijn voor de omgeving, de economie en de samenleving zullen merken.

Het college heeft de eerste opzet en het onderzoek besproken en daaruit conclusies getrokken: moeten er doelen en maatregelen worden veranderd? Die conclusies staan in paragraaf 4.9 van de Omgevingsvisie. In hoofdstuk 5 worden vervolgens verschillende voorstellen gedaan om de Omgevingsvisie met inwoners, ondernemers en organisaties uit te voeren.

Welke conclusies trekt het college?

De Omgevingsvisie gaat natuurlijk over de onderwerpen die in de participatie als 'verbeterpunten' werden genoemd:

- Het versterken van de groene kwaliteiten: niet alleen meer groen om Hilversum, ook meer groen in Hilversum
- Nieuwe prioriteiten in de openbare ruimte: op termijn meer ruimte voor fietsen, lopen en ontmoeten, minder ruimte voor de auto
- Inpassen van de energie- en klimaattransitie, zodat we minder CO2 uitstoten en op alle plekken in Hilversum goed tegen hitte, droogte en wateroverlast kunnen.

- Vernieuwen en ontwikkelen vanuit de identiteit, kwaliteiten en gemeenschappen van en in gebieden
- Samen werken aan sterke wijken

De Omgevingsvisie behandelt meer onderwerpen. Zo gaat het ook over de gevolgen van de bevolkingsontwikkeling, de woningnood, de sterke en zwakke punten van onze economie, de voorzieningen die in de toekomst nodig zijn, de kwaliteit van de bodem en het water, gezondheid, kansen voor iedereen en nog veel meer.

In de Omgevingsvisie zijn hoofdkeuzes gemaakt. Die geven duidelijk aan in welke richting we maatregelen zoeken.

1. **Hilversum zet in op het beste van twee werelden.** Daarmee bedoelen we dat Hilversum een 'dorps' en 'stads' gezicht heeft. Het dorps staat voor rustig wonen, voorzieningen dichtbij in de wijken en een sterk sociaal netwerk. Het stadse richt zich vooral op een ziekenhuis, cultuur, een levendig centrum en diverse mogelijkheden om te sporten. We bedoelen ook dat Hilversum een stad is waarin wonen, werken en voorzieningen allemaal belangrijk zijn én dat Hilversum de 'centrumgemeente' van de regio Gooi en Vechtstreek is en blijft.
2. **Hilversum groeit om actief te kunnen blijven.** Niemand wil graag dat het drukker wordt in Hilversum. Tegelijk zijn een gezonde economie en een woningmarkt waarin er kansen zijn voor alle doelgroepen belangrijk om als stad en samenleving sterk te blijven. We zoeken in de stad naar extra ruimte voor werk, groen, energietransitie, voorzieningen en woningen die passen bij verschillende doelgroepen en een prettige en veilige openbare ruimte.

3. **Hilversum ontwikkelt zich vooral in de bestaande stad en meervoudig ruimtegebruik wordt de norm.** We komen niet aan de natuur om de stad. We willen dus vooral de ruimte in de stad slim ('dubbel' of 'driedubbel') gebruiken, in goed overleg met de mensen die er wonen. Op sommige plekken betekent dat hoger bouwen dan de twee- of drielaags woningen die op veel plekken in Hilversum staan. Dat mag rondom grote haltes voor Openbaar Vervoer en op plekken waar al hoge gebouwen zijn. In woonwijken en op overige werklocaties kijken we zorgvuldig waar 2 tot vier woonlagen goed aansluiten bij de omgeving en waar 5 tot 6 lagen passend is.
4. **Versterken en ontwikkelen doen we passend bij de kwaliteiten van de wijken.** We gaan daarvoor met inwoners, ondernemers en organisaties gebiedsagenda's maken. Dat doen we als eerste in de Hilversumse Meent, Kerkelanden, het centrum, de bedrijventerreinen in Zuidwest en op het Mediapark. Bestaande projecten zoals in postcodegebied 1221, het stationsgebied en het Arenapark zetten we door.
5. **We brengen de basis op orde:** een goede water-, bodem-, geluid- en luchtkwaliteit. We houden ons aan landelijke en Europese normen. Dat kunnen we als gemeente alleen in samenwerking met andere gemeenten en partijen in de regio.

In de Omgevingsvisie maken we een paar einddoelen voor 2040 heel concreet. Voor andere onderwerpen schetsen we meer een toekomstbeeld en de eerste stappen daar naartoe.

De Omgevingsvisie kiest daarvoor drie invalshoeken:

- Duurzaam (denken vanuit de omgeving)
- Meedoen (denken vanuit de mens)
- Actief (denken vanuit de economie)

Duurzaam Hilversum

We willen de negatieve effecten van een verslechterende leefomgeving beperken voor de volgende generatie. We willen aan de slag met grote ontwikkelingen op het gebied van energie, klimaat, mobiliteit en grondstoffen.

Onze doelen voor 2040 zijn:

- Lucht water en bodem voldoen in 2040 aan de milieunormen.
- Verbeteren van de diversiteit van planten en dieren in het buitengebied en verbindingen met het groen in de stad.
- Tegengaan van hittestress en overlast door te veel/te weinig water.
- Iedereen heeft toegang tot een duurzaam energiesysteem.
- Een overgang naar duurzamere vormen van mobiliteit.
- Materialen (her-)gebruiken we verantwoord en toekomstbestendig.
- De kwaliteit van de openbare ruimte verbetert.

Een van de grootste uitdagingen ligt in de openbare ruimte. Er zijn veel wensen: meer bomen voor een prettige leefomgeving en als bescherming tegen hitte, veilige fietspaden en prettige plekken waar mensen elkaar tegen kunnen komen. Ook vraagt het besparen en opwekken van energie en bijvoorbeeld voor het opvangen van (veel) regen ruimte. De openbare ruimte is echter beperkt: we weten nu al dat niet alles er in past. Andere gemeenten in Nederland geven daarom steeds meer prioriteit aan lopen, fietsen en deel-mobiliteit en minder aan de auto. We willen nu in Hilversum geen discussie starten over 'voor' of 'tegen' de auto: de auto is voor veel inwoners en ondernemers nu nog erg belangrijk. Wel zetten we eerste stappen, door het aanleggen van groen, nieuw parkeerbeleid, de aanleg van (snel-)fietspaden en het meer beschikbaar stellen van vormen van deelvervoer. Na de eerste stappen gaan we kijken hoe het gaat. Dat geldt ook voor de energietransitie: we voeren de plannen die er nu al zijn uit. In 2026 bekijken we opnieuw of er andere plannen nodig zijn. Voor de natuurgebieden kijken we met natuurorganisaties en eigenaren hoe die versterkt kunnen worden.

Duurzaam Hilversum 2040

verbeteren lucht, water & bodem
lucht, water & bodem voldoen in 2040 in de hele gemeente aan de milieunormen
opplekken in samenwerking met rijk, provincie en regio

versterken groen & biodiversiteit

- herstellen biodiversiteit, diverser groen en meer mogelijkheden voor waterberging
- tegengaan verdroging gebiedgericht opzetten waterpaal
- groene ring rond de stad hier wat drukker, daarvoor anders rustiger
- rondje Hilversum als mogelijke begrenzing nader uit te werken
- zoekgebied afronden rondje Hilversum
- versterken landschappelijke schakels
- koole groene routes maken in de stad
- groen-blauwe verbindingen
- verbindingzone stads-ecologie bomen en bos
- verbindingzone stads-ecologie (schraaf) grasland

klimaatadaptatie

- overlast bij hevige neerslag aanpakken zoekgebieden herenwaterinfiltratie
- verkoelen door groen of water zoekgebieden

overgang naar duurzaam energiesysteem versnellen

- zonne-energie op daken
- zonne-energie op gevelschermen
- kleinschalige zonne-energie aansluitpunt, beschermde stadsgezicht
- beschermde stadsgezicht
- transformatie kansen voor verduurzaming energie + water

overgang naar duurzame mobiliteit versnellen

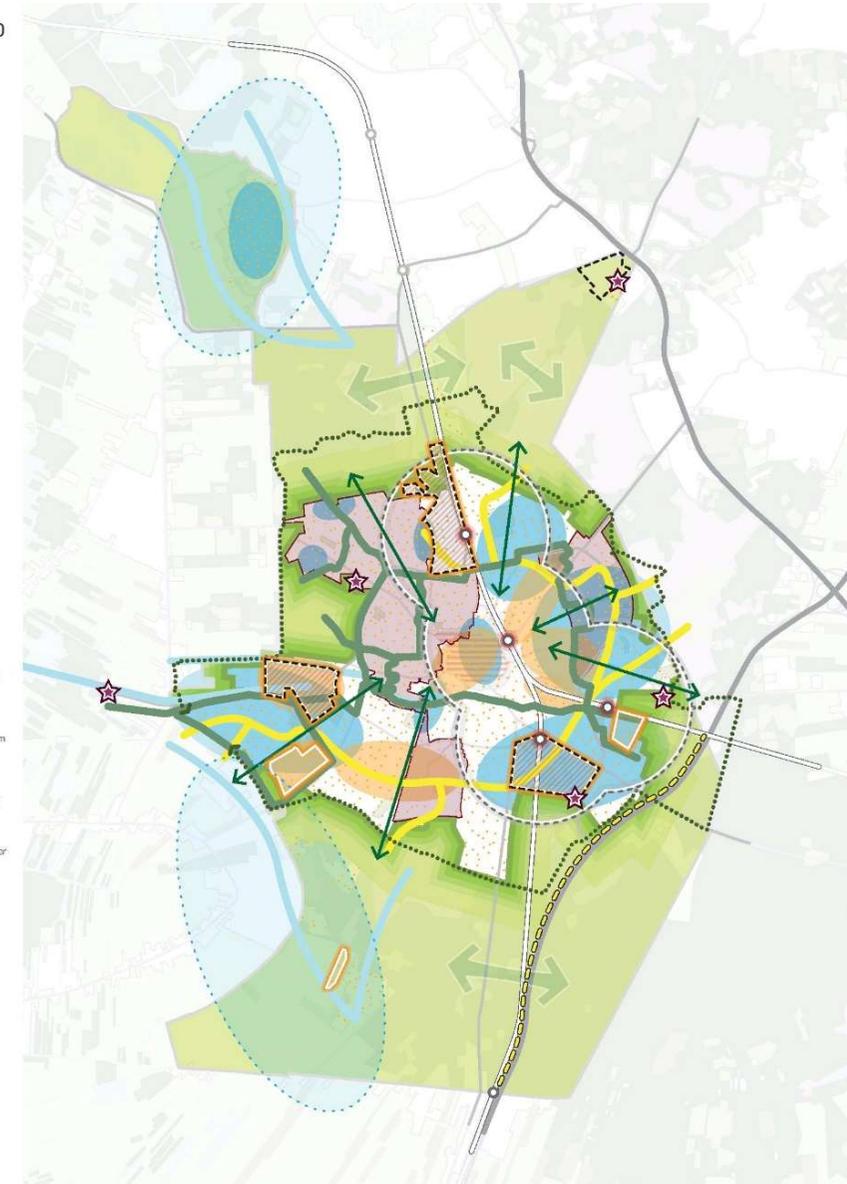
- ontwikkelen aantrekkelijke, snelle en veilige fiets- en wandelroutes van en naar het centrum
- versterken tweezijdige oriëntatie OV-knooppunten
- inzet op fietsen, wandelen en deel-mobiliteit in de hele stad en extra inzet rond de stations
- autoluwe binnenstad
- zoeklocaties mobiliteits hubs overstap van auto op fiets of openbaar vervoer

bevoorraden hergebruik van materialen

in de hele gemeente: circulair bouwen / innovatie in combinatie met onderwijs
opplekken in samenwerking met rijk, provincie en regio

verbeteren kwaliteit openbare ruimte

in de hele gemeente meer ruimte voor groen, spelen, ontmoeten, waterberging en deel-mobiliteit / minder ruimte voor de auto

FIGUUR 2 DUURZAAM HILVERSUM OP DE KAART

Meedoen in Hilversum

In Hilversum kan iedereen meedoen en prettig leven. We willen de welvaart zo goed mogelijk verdelen. Kansen voor iedereen, passende woningen en sterke buurten met goede voorzieningen zorgen ervoor dat mensen meer grip hebben op hun eigen omgeving en weerbaar zijn.

Onze doelen voor 2040 zijn:

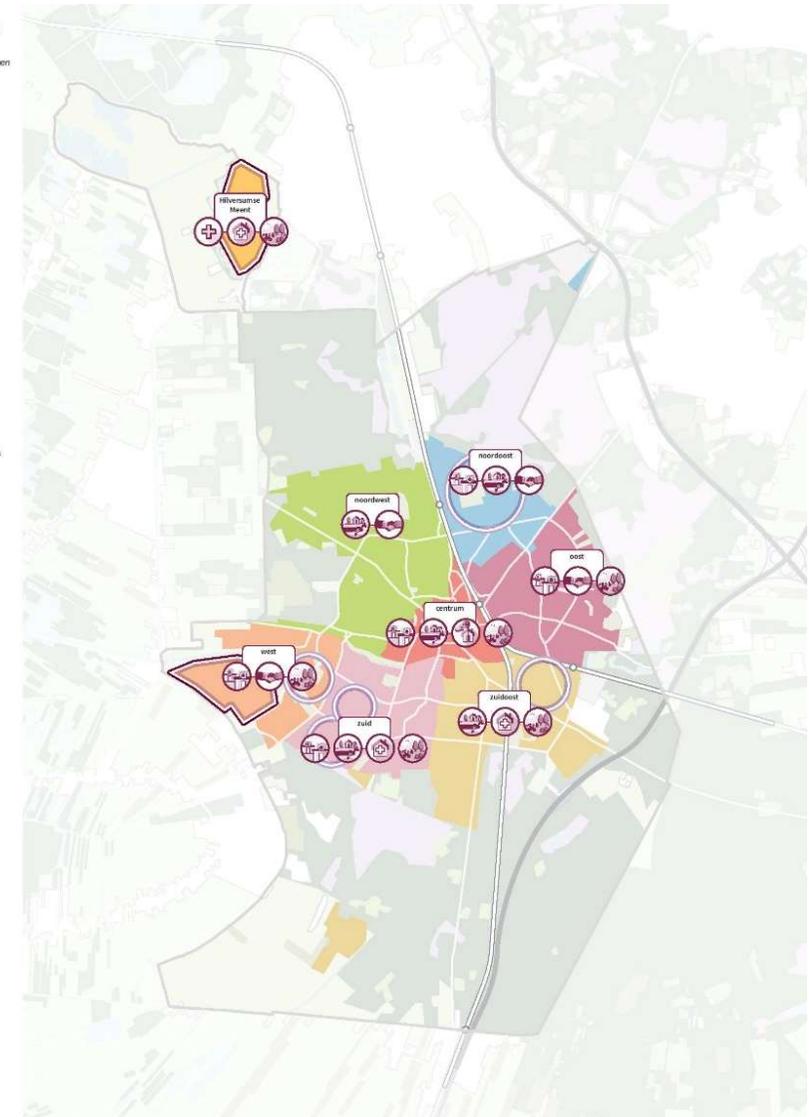
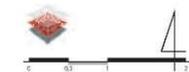
- Het realiseren van voldoende geschikte en betaalbare woningen en goede voorzieningen
- Het verkleinen van economische en gezondheidsverschillen binnen en tussen buurten
- Het versterken van de sociale samenhang in de buurten
- Het waarborgen en versterken van veiligheid in buurten

Tot 2040 worden er 6.000 woningen toegevoegd door corporaties en andere ontwikkelende partijen. Daarmee lossen we de woningnood niet op, maar zorgen wel voor meer beweging in de woningmarkt. We realiseren ons dat het hierdoor drukker wordt. Voor 5.000 woningen is al plek in bekende plannen: dit vraagt geen 'extra' ruimte. Daarnaast kijken we naar wonen op het Mediapark en naar meer wonen in 'bestaande stenen': in grote huizen en boven winkels. De extra ambitie van 1.000 woningen gaat over sociale woningbouw, in alle wijken van Hilversum.

We kijken goed naar welke voorzieningen er in de toekomst nodig zijn. Dat zal gaan om zorg en welzijn in de buurt en om cultuur, sport en onderwijs. Voor scholen is zeker meer ruimte in Hilversum nodig. Als toekomstbeeld zien we combinaties van die functies voor ons, in levendige en gezellige wijkcentra. Daarbij gaan we ook werken met sociale programma's: tegen eenzaamheid, voor vrijwilligers en mantelzorgers. Zo maken we sterkere wijken.

Meedoen Hilversum 2040

- realiseren voldoende geschikte en betaalbare woningen
 - realiseren van voldoende woningen met name inzet op betaalbaarheid
 - realiseren van voldoende woningen met name inzet op zorg
- verkleinen van de sociaaleconomische en gezondheidsverschillen
 - realiseren van voldoende zorgvoorzieningen in de wijk
 - realiseren van voldoende groen en openbare ruimte
- versterken van de sociale samenhang in buurten
 - realiseren van voldoende ontmoetingsvoorzieningen
 - realiseren van voldoende woningen met name inzet op divers aanbod
- versterken van de sociale veiligheid
 - verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit / verkeersveiligheid
- algemeen (binnen alle doelen)
 - eerste prioriteitsgebieden (gebedsgebieden) op Zetse van coalitieakkoord
 - volgende prioriteitsgebieden (gebedsgebieden)

FIGUUR 3 MEEDOEN IN HILVERSUM OP DE KAART

Actief in Hilversum

Hilversum zet in op een duurzame, weerbare economie zonder negatieve effecten voor de leefomgeving. We houden rekening met de veranderende samenstelling van de bevolking en een kleinere beroepsbevolking.

Onze doelen voor 2040 zijn:

- Meer ruimte voor werk op werklocaties, in het centrum en de wijken
- Meer innovatie en een sterkere relatie tussen bedrijven en onderwijs
- Binden en boeien van jongeren en middengroepen
- Een compact en aantrekkelijk centrum voor Hilversum en de regio.

De economie en wonen zijn sterk verbonden met welzijn, welvaart en het voorzieningenniveau in Hilversum. Hilversum heeft een redelijke uitgangspositie, met schone werkgelegenheid van (inter-)nationaal belang en een goed regionaal centrum. Dat is echter niet vanzelfsprekend. De economie verandert en die van Hilversum kan daarbij niet achterblijven.

Voor een gezonde **economie** willen we onze belangrijkste economische sector (media en ICT) verder ontwikkelen en moderniseren. Maar wedden op 1 paard is ook riskant. We hebben meer sterke economische sectoren nodig. Daarbij denken we als eerste aan zorg, praktijkgeschoold werk en de grote transities (energie, circulariteit). We gaan op bestaande werklocaties zoeken naar flink wat extra ruimte. Dat doen we als eerste op het Arenapark, Crailo en in de werklocaties in Zuidwest en Mediapark. Maar ook in de wijken komt er ruimte voor kleinschalig werk.

De verbinding met wonen, onderwijs en innovatie en een aantrekkelijk centrum zijn ontzettend belangrijk om ook in de toekomst voldoende 'makers' in huis te hebben. Het plaatje moet compleet zijn en kloppen.

Actief Hilversum 2040

meer ruimte voor werk

- ontwikkeling campusen: Mode Park, Topoor & Arenapark / Lauperveld
- behoud bedrijvigheid
- ontwikkeling gemengde woon-werkvoorzieningen milieus
- potentiële ontwikkellocaties werken
- ruimte voor kleinschalig werken in de wijk
- onderzoeksgedebied vitale landgoederen: Wegvoel / AOCN / Landgoederen

bevorderen innovatie en versterken relatie tussen bedrijven en onderwijs

- innovatiecluster bedrijven, voorraden en kennisinstellingen

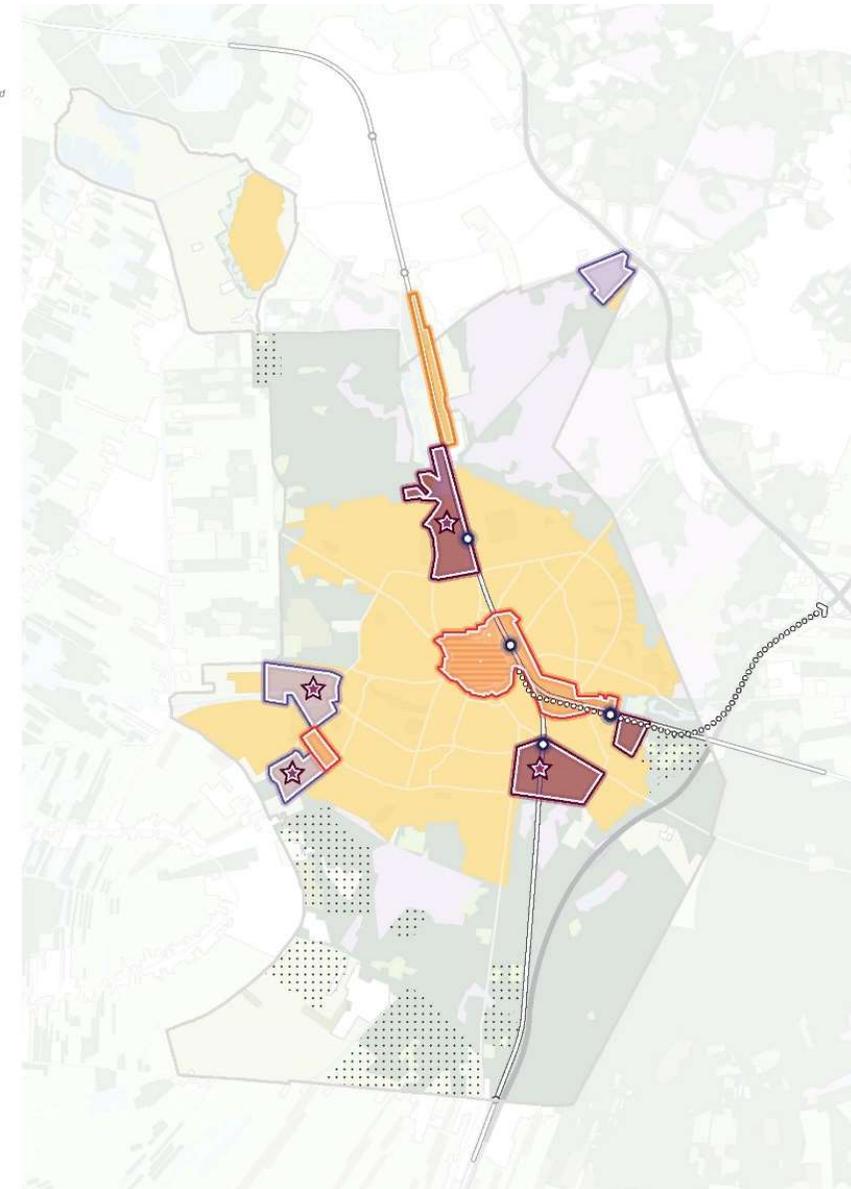
binden en boeien van jongeren en middengroepen in de hele gemeente, o.a. door aanbieden geschikte woningen, onderwijs en voorzieningen

compact en aantrekkelijk centrum voor Hilversum en de regio

- compact en aantrekkelijk centrum

HCM lijn Hilversum - Huisen vrijwel gereed

- ontwikkeling hof-haltes en omgeving / oplossen spoorse doornijding

FIGUUR 4 ACTIEF HILVERSUM OP DE KAART

Kan dat allemaal wel?

Uit het onderzoek van Arcadis blijkt dat het goed mogelijk is om deze veranderingen in Hilversum voor elkaar te krijgen en we Hilversum tegelijk nog herkennen voor wat het is: een prettige plek om te wonen en te werken in een groene omgeving. De Omgevingsvisie vraagt een goede uitwerking voor woon- en werkgebieden. Wat is er nodig en wat is passend? We gaan daarom de komende jaren voor alle gebieden 'gebiedsagenda's' maken, te beginnen voor de wijken Hilversumse Meent en Kerkelanden en de werklocaties Centrum, Mediapark en bedrijventerreinen Zuidwest.

Hoe gaan we samen aan de slag?

We maken eerst het gesprek over de toekomst af. Wanneer de gemeenteraad de Omgevingsvisie vaststelt, gaan we aan de slag met o.a. de gebiedsagenda's en een terugkerend gesprek over de toekomst van Hilversum. De wereld om ons heen staat immers niet stil. Daarvoor blijven we onderzoek doen en gesprekken organiseren.

We maken op basis van de Omgevingsvisie ook andere plannen. Zoals een 'Omgevingsplan', waarin alle regels komen te staan voor projecten en initiatieven.

Voor concrete projecten en initiatieven gaan we bovendien de bestaande adviezen over goede participatie verbeteren. De lessen die we daarover in de Omgevingsvisie hebben geleerd, nemen we mee: een duidelijke rol voor de gemeente, voldoende tijd en goede communicatie.

Wat bespreekt de gemeenteraad op 1 februari 2023?

De gemeenteraad gaat eerst kijken of de Omgevingsvisie goed genoeg is om voor te leggen aan inwoners, ondernemers en organisaties. Dat gebeurt op 1 februari 2023 in een vergadering van de gemeenteraad. Op 11 januari 2023 houdt de raad een voorbereidende commissievergadering. Iedereen is welkom om daarbij aanwezig te zijn.

Daarna krijgt iedereen gelegenheid om te reageren op de Omgevingsvisie en op het onderzoeksrapport van Arcadis. Dat kan met een brief, e-mail of door mee te praten in het Stadsgesprek op 9 maart 2023. We zullen dat in de krant, met een nieuwsbrief en op sociale media uitgebreid aankondigen.

Het college verzamelt alle reacties en doet daarna een voorstel aan de gemeenteraad hoe daar mee om te gaan. De gemeenteraad krijgt alle reacties ook te zien, net als de antwoorden van het college. De gemeenteraad besluit voor de zomer 2023 over de definitieve Omgevingsvisie.

Welke informatie is er nu beschikbaar?

Er zijn verschillende documenten. Het belangrijkste document is de Ontwerp-Omgevingsvisie. Daar gaat het om. De gemeenteraad krijgt meer informatie: een raadsvoorstel en verschillende bijlagen, waaronder de samenvatting wat Hilversummers over de toekomst hebben gezegd (Denkrichting), het onderzoek van Arcadis en overzichten met cijfers en het bestaande beleid van de gemeente.

Alle documenten zijn hier te vinden: <https://bouwenaanhilversum.nl/omgevingsvisie>